

Parallellsesjon/verksted:

Måleverktøy for opplevd tvang - særtrekk hos ungdom?

Olav Nytingnes, FOU PHV

Måleverktøy for opplevd tvang - voksne

- Prosjektoppdrag fra Helsedirektoratet
- Utvikle måleinstrument i form av spørreskjema om opplevd tvang
- Måle opplevd tvang som avhengig variabel
- Psykisk helsevern FOU-avd Ahus
- Forsker Aina Holmén
Veileder Torleif Ruud
Prosjektarbeider Olav Nytingnes

Tvang - objektivt og subjektivt

- Lite klart hva tvang er og hva opplevd tvang er
- Objektiv side
 - Formell tvang (registrert som tvang i lovens forstand)
 - Faktisk tvang - observerbar frihetsinnskrenkning
- Subjektiv side - opplevd tvang

Problemstillinger om opplevd tvang

Påvirket av bruk av tvang eller av sykdom/sympt?

Spesielt for PHV eller likt det øvrige liv?

Er det ufrihet eller vond følelse?

Endres det gjennom behandlingsforløpet?

Påvirker det framtidig behandling?

Ungdom - sparsom forskning; mulige særtrekk

Er opplevd tvang interessant, er opplevelsen lik?

Hvordan spiller foreldresamtykket inn?

Hvilke grupper opplever tvang?

Integritetsfølelse i endring - krenkbarhet?

Hvordan bør opplevd tvang evt måles?

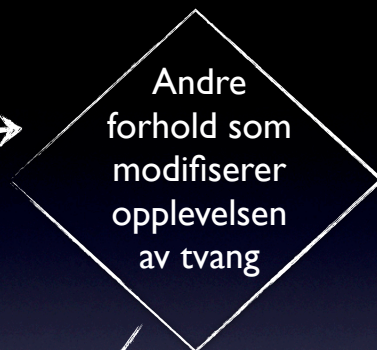
Modell for opplevd tvang

Utløsende
hendelse/
forhold som
innskrenker
frihet

Opplevd
tvang

Utløsende
hendelse/
forhold som
innskrenker
frihet

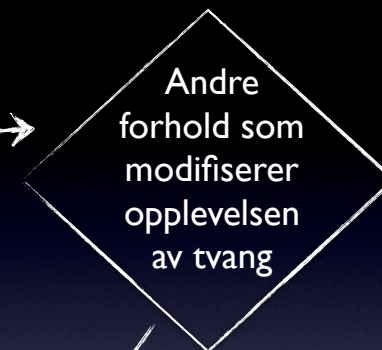

Opplevd
tvang

Konsekvenser
av opplevd
tvang

Utløsende
hendelse/
forhold som
innskrenker
frihet

NB:
forsøke å
rendyrke
dette

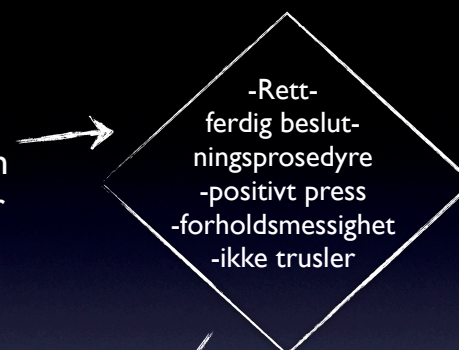

Konsekvenser
av opplevd
tvang

Opplevd tvang - forskningsfunn

- Hovedfokus: innleggesprosessen
 - Rettferdig beslutningsprosess
 - Forholdsmessighet
 - Aktørenes motiver
 - Trusler ?
 - Positivt press ?
- Opplevd tvang og krenkelse (Svindeth 2010)
- Kilder: blant annet MacArthur gruppen (bla. Monahan, Hoge, Gardner, Lidz, Bennett) og Nordic Coercion study (bla. Høyer, Iversen, Kjellin, ...)

Utløsende
hendelse/
forhold som
innskrenker
frihet

Mindre
opplevd
tvang

(Konsekvenser
av opplevd
tvang)

-Rettferdig beslutningsprosedyre
-positivt press
-noe måtte gjøres

Legitime / alment
aksepterte
grunner til
innordning/frihets-
innskrenkning som
alle underordner
seg i betydelig
grad

-Rettferdig beslutningsprosedyre
-positivt press
-noe måtte gjøres

Legitime / alment
aksepterte
grunner til
innordning/frihets-
innskrenkning som
alle underordner
seg i betydelig
grad

- rettferdig beslutningsprosedyre
- positivt press (et gode mot en ulempe)
- forholdsmessighet
- dramatisk situasjon
- likebehandling/ikke-diskriminering
- aktørene handler i moralsk aktverdig hensikt

Opplevd tvang og krenkelse/ydmykelse

- Hva er en krenkelse
- Krenke (ordboksdf): Å handle på en måte som bryter lov eller en annens rettigheter

The internal experience of humiliation is the deep dysphoric feeling associated with being, or perceiving oneself as being unjustly degraded ridiculed or put down – in particular, one's identity has been demeaned or devalued

Hartling and Luchetta (1999)

Utløsende
hendelse/
forhold som
innskrenker
frihet

- Opplevs
frihetsinnskrenkelsen
som legitim?

Ja? Lavere /
ikke opplevd
tvang

Nei? Opplevd
krenkelse og
økt opplevd
tvang

Demonstrative brudd
på legitimeringsnormer:
Klar
krenkelsesopplevelse og
høy opplevd tvang

Nå: Utprøving av mange itemer om «opplevelsen» opplevd tvang

- Tanker, følelser, situasjonsvurderinger blant annet om:
 - Frihetsreduksjon
 - Krenkelsesopplevelse / verdighet
 - Likebehandling/forskjellsbehandling
 - Opplevde påvirkningsmuligheter og forutsigbarhet
 - Støttende eller belastende relasjonelle omgivelser
 - Klageatferd/klageintensjon
- Primo 2013: Prøve ut med 20-30 items etter faktoranalyse

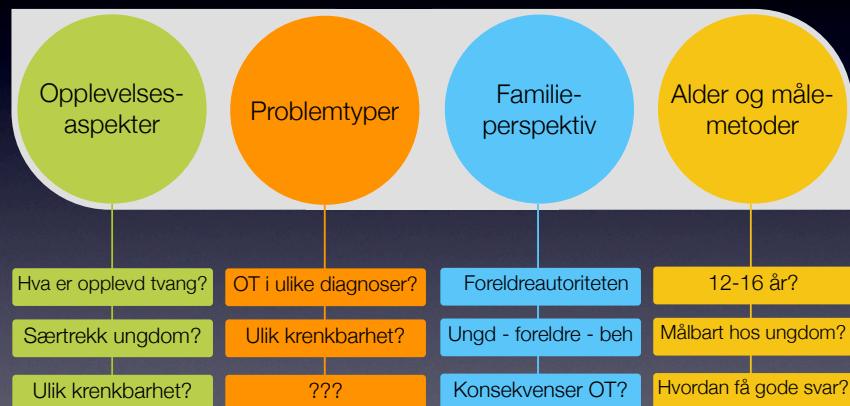
Opplevd tvang - ungdom

- Er opplevd tvang hos ungdom interessant?
 - Eventuelt i hvilke aldersgrupper?
- Ulik opplevelse for ulike problemtyper?
- Hvordan spiller foreldreautoriteten inn

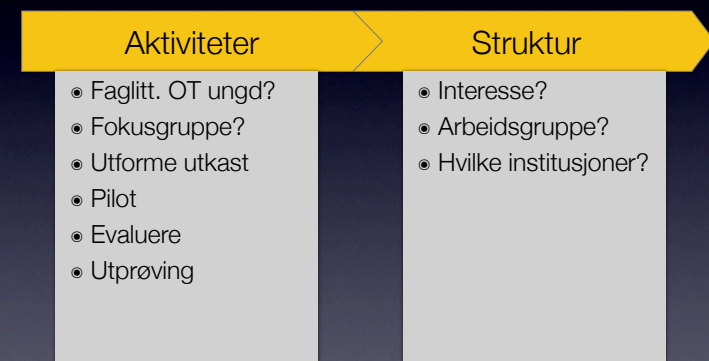
Et ungdomsinstrument?

- Hva slags forarbeide trengs?
 - Pilot?
 - Partssynspunkter
- Foretrukket målemetode (intervju, spørreskjema, annet?)

Mulige verkstedtema måleverktøy opplevd tvang 12-16 år

Kan det gjøres i praksis?

En vei videre?

- Hva er parallellens konklusjon?